

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра логіки**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
філософського факультету
доц. Комаха Л.Г.

«___» _____ 2017
року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„СУЧАСНА ТЕОРІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ ТА
ФОРМАЛЬНА ПРАГМАТИКА”**

для студентів філософського факультету

галузь знань **0203 Гуманітарні науки**
спеціальність **020301 Філософія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Філософія**
спеціалізація **Логіка**
вид дисципліни **Вибір студента**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2017/2018**
Семестр **8**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: **Алексюк Ігор Анатолійович, к.філос.н., доцент кафедри логіки**

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Алексюк Ігор Анатолійович, к.філос.н., доцент кафедри логіки*

Затверджено

« _____ » _____ 2017 р.

Зав. кафедри логіки

_____ (проф. Хоменко І.В.)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » _____ серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії

_____ (доц. Маслікова І.І.)

« 31 » _____ серпня _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – поглиблене ознайомлення із головними поняттями, важливими проблемами і впливовими теоріями сучасної прагматики і теорії аргументації.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи, характеристики, проблеми, теорії і персоналії історико-філософського процесу загалом та аналітичної філософії зокрема; передбачається знайомство студентів із базовою інформацією, що надають вступні курси традиційної, класичної і неklasичної логік, риторики; основи логіко-семіотичного аналізу мови; головні теорії логічного синтаксису та логічної семантики.

Вміти збирати, аналізувати, інтерпретувати та презентувати інформацію щодо сучасних досліджень в галузі прагматики загалом і формальної прагматики зокрема, застосовувати визначальні загально-філософські поняття і класифікації в аналізі сучасних теорій аргументації, окремих певних проблем, простежувати тяглість їх становлення і розвитку, прогнозувати перспективи розвитку окремих теорій. Необхідним є достатній рівень володіння англійською мовою, що уможливить роботу із сучасними науковими першоджерелами.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна „Сучасна теорія аргументації та формальна прагматика” належить до переліку дисциплін вільного вибору студента та викладається у 8 семестрі бакалаврату.

Навчальний курс знайомить студентів із предметом, основними поняттями і проблемами сучасних лінгво-логіко-філософським розвідок у царині прагматики, а також зі специфікою провідних напрямів досліджень сучасної теорії аргументації.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про головні проблеми, поняття і теорії сучасної прагматики і теорії аргументації. В результаті навчання студенти мають не лише демонструвати теоретичні знання, але й спроможність їх застосування у своїх самостійних дослідженнях. Це дозволить студентам визначитись з колом подальших наукових пошуків та вибрати тему бакалаврської роботи.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень у царині прагматики і теорії аргументації, а також визначальні відповідні поняття та розрізнення	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	5
1.2	Головні проблеми досліджень сучасної прагматики і теорії аргументації	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	5
1.3	Специфіку досліджень деяких окремих сучасних теорій	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	10

1.4	Сутність, специфіку отриманих відповідних результатів	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	10
1.5	Взаємозв'язки між головними проблемами та поняттями	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	5
1.6	Історичні та сучасні взаємозв'язки між головними теоріями	Лекція, самостійна робота	Тести, письмові самостійні контрольні роботи, залікова письмова контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	Демонструвати знання спеціалізованої літератури із царини досліджень прагматики і теорії аргументації	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела	5
2.2	Пояснювати походження і специфіку певних важливих проблем досліджень	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, письмові роботи	5
2.3	Виявляти взаємозв'язки між окремими теоріями	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, письмові самостійні роботи, залікова письмова робота	5
2.4	Самостійно аналізувати, інтерпретувати та представляти окремі результати досліджень, представлені у науковій періодиці	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, залікова письмова робота	10
2.5	Здійснювати лінгво-логіко-філософський аналіз окремих важливих понять	Самостійна робота	Проміжна письмова контрольна робота, підсумкова	10

			залікова контрольна робота	
2.6	Адекватно застосовувати отримані знання для випадків так званих «польових досліджень» у царині прагматики і	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, письмові самостійні роботи	5
	комунікація:			
3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою специфічних понять, проблем, теорій і технік прагматики і сучасних теорій аргументації	Самостійна робота	Презентація самостійно проаналізованого наукового джерела	3
3.2	Презентувати результати теоретичних розвідок у вигляді доповідей, презентацій, конспектів	Самостійна робота	Презентація самостійно проаналізованого наукового джерела	4
3.3	Брати участь у фахових дискусіях під час аудиторних занять, полемізувати з приводу окремих питань прагматики і теорій аргументації	Лекції	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	Виявляти самостійність у пошуках та критичному опрацьованні дослідницьких матеріалів із царини сучасних логіко-лінгво-філософських прагматичних досліджень, а також сучасних теорій аргументації, вільно володіти методами аналізу та синтезу наукової інформації, використовуючи знання іноземних мов	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, дискусії	4
4.2.	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень та наданих роз'яснень	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, дискусії, залікова робота	3
4.3.	Демонструвати можливості до подальшого навчання з високим рівнем автономності	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, дискусії	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркової дисципліни)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (**знання** 1.1.-1.6.), що складає 40 % від загальної оцінки та оцінювання **практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** – 2.1.-2.6.); (**комунікація** – 3.1.-3.3.); (**автономність та відповідальність** – 4.1.-4.3.), що складає 60 % загальної оцінки.

7.1. Форми оцінювання: семестрове оцінювання

Форми поточного контролю: оцінювання практичних завдань (тестів, коротких письмових робіт); оцінювання усних доповідей (презентацій за результатами виконання самостійної роботи). *Проміжний контроль:* одна проміжна контрольна робота.

7.2. Організація семестрового оцінювання

Підсумкова оцінка за змістову частину (максимальна кількість балів – 60; мінімальна кількість балів - 36) вираховується як сума:

а) 4-х кращих результатів, отриманих під час опрацювання змістових частин, за виконання різних практичних завдань (тестів, коротких письмових робіт), що виконуються під час лекцій. Максимальна оцінка за будь-який окремий виконаний вид письмових робіт – 10 балів;

б) оцінки за підготовку і презентацію кожним студентом окремої доповіді, що є індивідуальним завданням, яке наперед узгоджується із викладачем, виконується самостійно і передбачає опрацювання певного одного (або декількох) фахового видання: статті, розділу монографії тощо (див. окремий додаток). Максимальна кількість балів – 20; мінімальна кількість балів – 12.

Проміжна контрольна робота (максимальна кількість балів – 20; мінімальна кількість балів - 12) виконується як письмова контрольна робота впродовж опрацювання змістової частини під час лекцій; дату проведення проміжної контрольної роботи викладач оголошує заздалегідь; виконання проміжної контрольної роботи є обов'язковим.

7.3. Критерії семестрового оцінювання:

Практичні завдання (виконання тестів, коротких письмових робіт; максимальна кількість балів за один тест/роботу - 10):

10-9 балів – студент вірно вирішує 90-100 % завдань;

8-7 балів - студент вірно вирішує 75-89 % завдань;

6-5 балів – студент вірно вирішує 60-74 % завдань;

4-1 бали – студент вірно вирішує менше 60 % завдань.

Усна доповідь (презентація за результатами виконання самостійної роботи; максимальна кількість балів – 20):

20-18 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладі письмової роботи;

17-14 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може бракувати аргументації в поясненнях; в основному розкриває зміст поставленого завдання; використовує обов'язкову літературу; демонструє самостійність та достовірність викладу письмової роботи; робота містить несуттєві неточності;

13-10 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу; робота містить суттєві неточності;

9-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; робота містить суттєві помилки; студент демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Проміжна контрольна робота (максимальна кількість балів – 20):

20-18 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладі письмової роботи;

17-14 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може бракувати аргументації в поясненнях; в основному розкриває зміст поставленого завдання; використовує обов'язкову літературу; демонструє самостійність та достовірність викладу письмової роботи; робота містить несуттєві неточності;

13-10 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань,

самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу; робота містить суттєві неточності;

9-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; робота містить суттєві помилки; студент демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом за: а) виконання письмових робіт під час засвоєння матеріалу змістових частин курсу; б) презентацію індивідуальної доповіді за результатами самостійного опрацювання наукового джерела; в) виконання проміжної контрольної роботи.

7.4. Форма, організація та критерії оцінювання підсумкової залікової контрольної роботи

Підсумкова залікова контрольна робота (максимальна кількість балів – 20; мінімальна кількість - 12) виконується у письмовій формі під час останньої/передостанньої лекції.

20-18 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє ґрунтовні знання при виконанні практичних завдань;

17-14 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності, помилки у практичних завданнях;

13-10 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

9-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як проста сума балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни: курс складається із 2 змістових частин. Заняття передбачають лекції. Вивчення дисципліни завершує залік. У першій частині розглядаються сучасні проблеми, поняття і теорії прагматики. У другій частині – проблематика низки сучасних теорій аргументації.

Впродовж курсу студенти виконують одну проміжну контрольну роботу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції		Самостійна робота
<i>Частина 1</i>				
	Тема 1 <i>Що таке прагматика? Історичні витоки і проблема визначення. Огляд головних проблем, базових понять, теорій і персоналій. Види і взаємозв'язки із семантикою і філософією мови</i>	2		6
	Тема 2. <i>Прагматика і логіка: деякі зразки дійової взаємодії</i>	4		8
	Тема 3. <i>Теорія мовленнєвих актів</i>	2		6
	Тема 4. <i>Теорія імплікатур спілкування та пресупозицій</i>	2		8
	<i>Проміжна контрольна робота</i>	2		
<i>Частина 2</i>				
	Тема 5. <i>Теорія аргументації: огляд актуальних дослідницьких проблем</i>	4		12
	Тема 6. <i>Теорія аргументації: огляд сучасних наукових шкіл (напрямків досліджень і персоналій)</i>	4		12
	Тема 7. <i>Актуальні питання (поняття, розрізнення, проблеми, напрями доіджень, школи та персоналій) в сучасній прагматиці та теорії аргументації (презентації студентами доповідей за самостійно обраними джерелами)</i>	4		30
	<i>Підсумкова залікова контрольна робота</i>	2		
ВСЬОГО		26		82

Загальний обсяг – 108 год., у тому числі:

Лекцій – **26 год.,**

Самостійна робота – **82 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алексюк І.А. Філософія мови: традиція аналітичної філософії. Методичні матеріали до лекційних тем спецкурсу (Ч. I). - К.: Такі справи, 2001. - 182 с.
2. Алексюк І.А. Логічний аналіз природної мови: Навчальний посібник. – К., 2009 (електронний варіант).
3. Хоменко І.В. Еристика. – К.: Центр навчальної літератури, 2008.

Додаткова:

1. Важнейшие концепции теории аргументации. – СПб., 2006.
2. Колотилова Н.А. Риторика. – К.: Центр навчальної літератури, 2007.
3. Комаха Л.Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні. – К.: Центр навчальної літератури, 2016.
4. Конверський А.Є. Логіка традиційна та сучасна : підруч. / А.Є. Конверський. – К.: ВПЦ "Київський університет, 2007 (кн. 1, гл. 11 «Аргументація»).
5. Логика: учебник / С.С.Гусев, Э.Ф.Караваев, Г.В.Карпов [и др.]; пол ред. А.И.Мигунова, И.Б.Микиртумова, Б.И.Федорова. – М.: Прогресс, 2010 (Часть III. Логическая прагматика. Основы теории аргументации: Введение; Гл.1 «Логическая прагматика. Теория речевых актов»; Гл.2 «Аргумент как речевое действие»; Гл.3 «Правила и ошибки аргументации»).
6. Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1985. – Вып. 16 (Лингвистическая прагматика).
7. Общая риторика. /Дюбуа Ж., Эделин Ф., Клинкаберг Ж.-М. и др. – М., 1986.
8. Семиотика // Под ред. Ю.С.Степанова. – М.: Радуга, 1983.
9. Хоменко І.В. Логіка / І.В. Хоменко. – К.: Абрис, 2004 (модуль 9 "Основи теорії аргументації").
10. Щербина О.Ю. Логіка та юридична аргументація / О.Ю. Щербина. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2013.
11. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. – СПб., 2004.

12. Concise Encyclopedia of Pragmatics /Ed. by J.L.Mey, R.E.Asher. – Elsevier, 1998. – 1228 p.
13. Cummings L. Pragmatics. A Multidisciplinary Perspective. - Edinburgh Univ. Press, 2006.
14. Cutting J. Pragmatics and Discourse. A Resource Book for Students (2d ed.). - London and New York: Routledge, 2007. – 256p.
15. Cruse A. Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics (2d ed.). - Oxford: Oxford University Press, 2011. – 512p.
16. Crystal D. A Glossary of Semantics and Pragmatics. –Edinburgh University Press, 2006.
17. Handbook of Pragmatics *Online*: www.benjamins.com/online
18. Kadmon N. Formal Pragmatics. Semantics, Pragmatics, Presupposition, and Focus. - Blackwell, 2001. – 430p.
19. Pragmatics. A Reader // Ed. by S.Davis. - Oxford: Oxford University Press, 1991. - 604 p.
20. Semantics: A Reader//Eds. S.Davis, B.S.Gillon. - Oxford: Oxford Univ. Press, 2004. – 600 p.
21. Semantics versus Pragmatics//Ed. by Z.G.Szabo. - Oxford: Oxford Univ. Press, 2004.– 480p.
22. The Handbook of Pragmatics//Eds. L.R.Horn, G.Ward.– Blackwell Publishing, 2004. – 842p.
23. The Handbook of Linguistics / Eds. M. Aronoff, J. Rees-Miller. – Blackwell Publishing, 2003. – 824p.
24. The Handbook of Contemporary Semantic Theory / Ed. by S.Lappin. – Blackwell Publishers, 1997. – 670p.
25. The Pragmatics Encyclopedia // Ed. By L.Cummings.– London and New York: Routledge, 2009. - 704p.
26. The Pragmatics Reader // Ed. by D.Archer and Peter Grundy. – Routledge, 2011. 530 p.
27. Huang Y. Pragmatics. - Oxford: Oxford University Press, 2006. – 352p.
28. Levinson S.L. Pragmatics. – Cambridge, Cambridge University Press, 1983. – 420p.
29. Mey J.L. Pragmatics. An Introduction (2d ed.). – Blackwell, 2002. – 392p.
30. Peccei J.S. Pragmatics. - London and New York: Routledge, 1999. - 96p.
31. Stalnaker R.C. Pragmatics // Stalnaker R.C. Context and Content. – Oxford: Oxford University Press, 1999. – pp.31-46.
32. Yule G. Pragmatics. – Oxford: Oxford University Press, 1996. – 140p.

33. Argumentation // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://link.springer.com/journal/10503>
34. Argumentation and Advocacy // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tandfonline.com/toc/RAFA20/current>
35. Argumentation & Computation // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.iospress.nl/journal/argument-computation/>
36. Cogency. Journal of Reasoning and Argumentation // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cogency.udp.cl/>
37. Copi I. Informal Logic / I. Copi, K. Burgess-Jackson ;3d ed. – Prentice Hall, 1996.
38. Informal Logic // [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ojs.uwindsor.ca/ojs/leddy/index.php/informal_logic

39. Journal of Argumentation in Context // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.jbe-platform.com/content/journals/22114750>
40. Philosophy and Rhetoric // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://muse.jhu.edu/journals/philosophy_and_rhetoric/
41. Vaughn L. The Power of Critical Thinking: Effective Reasoning about Ordinary and Extraordinary Claims / L. Vaughn ; 4th ed. – Oxford : Oxford University Press, 2012.
42. Walton D. Informal Logic: A Pragmatic Approach / D. Walton ; 2nd ed. – Cambridge : Cambridge University Press, 2008.
43. Walton D. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dougwalton.ca/papers.htm>

Додаток

Завдання для самостійного роботи (період 24.01.18 – 28.02.2018)

До самостійного опрацювання пропонується низка першоджерел: статті, монографії, розділи підручників, енциклопедій тощо (див. рубрику «Рекомендована література»). За попередньою домовленістю із викладачем студент обирає джерело(а) для самостійного опрацювання і протягом періоду 24.01.18 – 28.02.18 здійснює його аналіз, інтерпретацію та готує відповідну презентацію (можливе уточнення і зміна джерел(а) за попередньої консультації із викладачем).

Доповіді-презентації готують у письмовому вигляді. Обсяг презентації – 8-10 сторінок друкованого тексту. Доповідь-презентація відбувається під час лекцій. Максимальна оцінка за доповідь-презентацію – 20 балів. Критерії оцінювання див. у відповідному розділі робочої навчальної програми.